

9.SINIF COĞRAFYA

NÜFUSUN TARİHSEL
DEĞİŞİMİ VE GELECEĞİ -
NÜFUSUN DAĞILIŞI

Nüfus nedir?

Nüfus, belirli bir zaman diliminde, belirli bir coğrafi alanda (şehir, ülke, kıta veya dünya) yaşayan insan sayısını ifade eder. Nüfus, doğumlar, ölümler, göçler ve diğer demografik değişkenler tarafından etkilenir.

Nüfus ile ilgili temel kavramlar:

- Doğum Oranı: Belirli bir süre içinde doğan bebek sayısı.
- Ölüm Oranı: Belirli bir süre içinde hayatını kaybeden insan sayısı.
- Göç: İnsanların bir bölgeden başka bir bölgeye taşınması.
- Nüfus Yoğunluğu: Bir bölgedeki toplam nüfusun, o bölgenin yüzölçümüne bölünmesiyle elde edilen değer.

Nüfus, ekonomik, sosyal ve çevresel faktörler tarafından şekillenir ve toplumların gelişiminde önemli bir rol oynar.

1. Nüfusun Tarihsel Değişimi

- İlk Çağlardan Günümüze Nüfus Artışı: Avcı-toplayıcı dönemden yerleşik hayata geçiş ve tarım devriminin etkileri.
- Sanayi Devrimi ve Nüfus Patlaması: 18. ve 19. yüzyılda sanayileşme ile artan yaşam beklentisi ve hızlı nüfus artışı.
- 20. Yüzyıl ve Kentleşme: Modern tıbbın gelişimi, göçler ve şehirleşmenin hız kazanması.
- 21. Yüzyılda Nüfus Eğilimleri: Azalan doğum oranları, yaşlanan nüfus ve demografik geçiş süreci.

Nüfusun sıçrama dönemleri

• alet yapımının keşfi

yerleşik hayat

sanayi devrimi

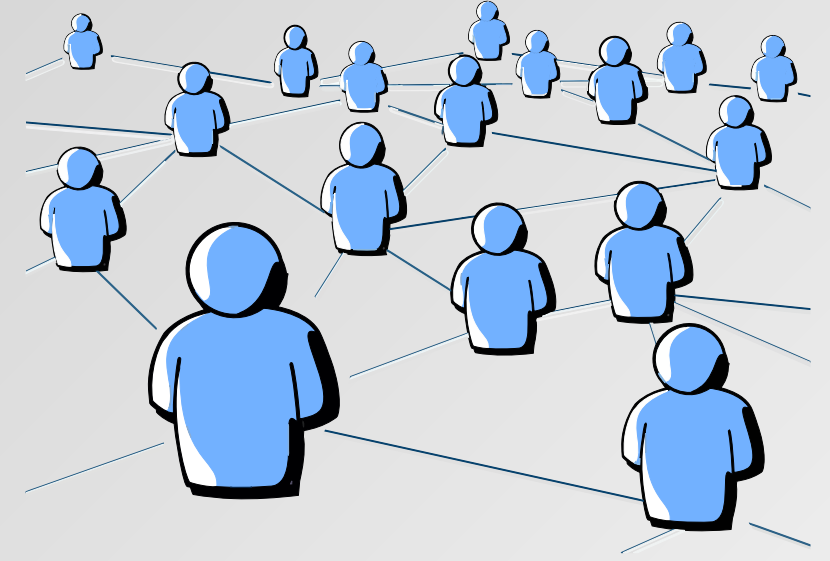
1. Nüfus sayımı

Nüfus sayımı; ev, meslek, eğitim düzeyi, çocuk sayısı gibi alanları kapsayan özellikleriyle ülke nüfusunun nicel ve nitel durumunu belirlemek amacıyla belirli aralıklarla yapılan sayım.

1. Türkiye’de Nüfus Sayımları

Türkiye’de düzenli nüfus sayımları Osmanlı’dan bu yana yapılmaktadır. Cumhuriyet döneminde ise 1927’den itibaren modern sayımlar başlamıştır.

- Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımları: 1831 (ilk modern nüfus sayımı, sadece erkek nüfus sayıldı), 1844, 1881-1893
- Cumhuriyet Dönemi Sayımları: 1927’den itibaren her 10 yılda bir yapılmış, 2000’li yıllarda Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi’ne geçilmiştir.
- 2. Dünyada Nüfus Sayımları
- Dünya nüfus sayımları, her ülkenin kendi belirlediği dönemlerde yapılmaktadır. Birleşmiş Milletler ve Dünya Bankası gibi kurumlar küresel nüfus verilerini takip etmektedir.
- İlk nüfus sayımı M.Ö 3000 yılında Çinliler tarafından yapılmıştır.
-

Modern ve İlkel Nüfus Sayımları

MODERN NÜFUS

Devletin yapacağı demografik yatırımları belirlemek için yapılır.

Nüfus miktarı ve artışı

Kır kent nüfusu

Aktif bağımlı nüfus

Cinsiyet

Yaş grupları

Çalışan-işsiz nüfus

Okuma yazma oranı

Dağılım

Ekonomi faaliyet kolları

Ortalama yaşam süresi elde edilir.

İLKEL NÜFUS SAYIMI

Asker sayısını belirlemek

Köle sayısını belirlemek

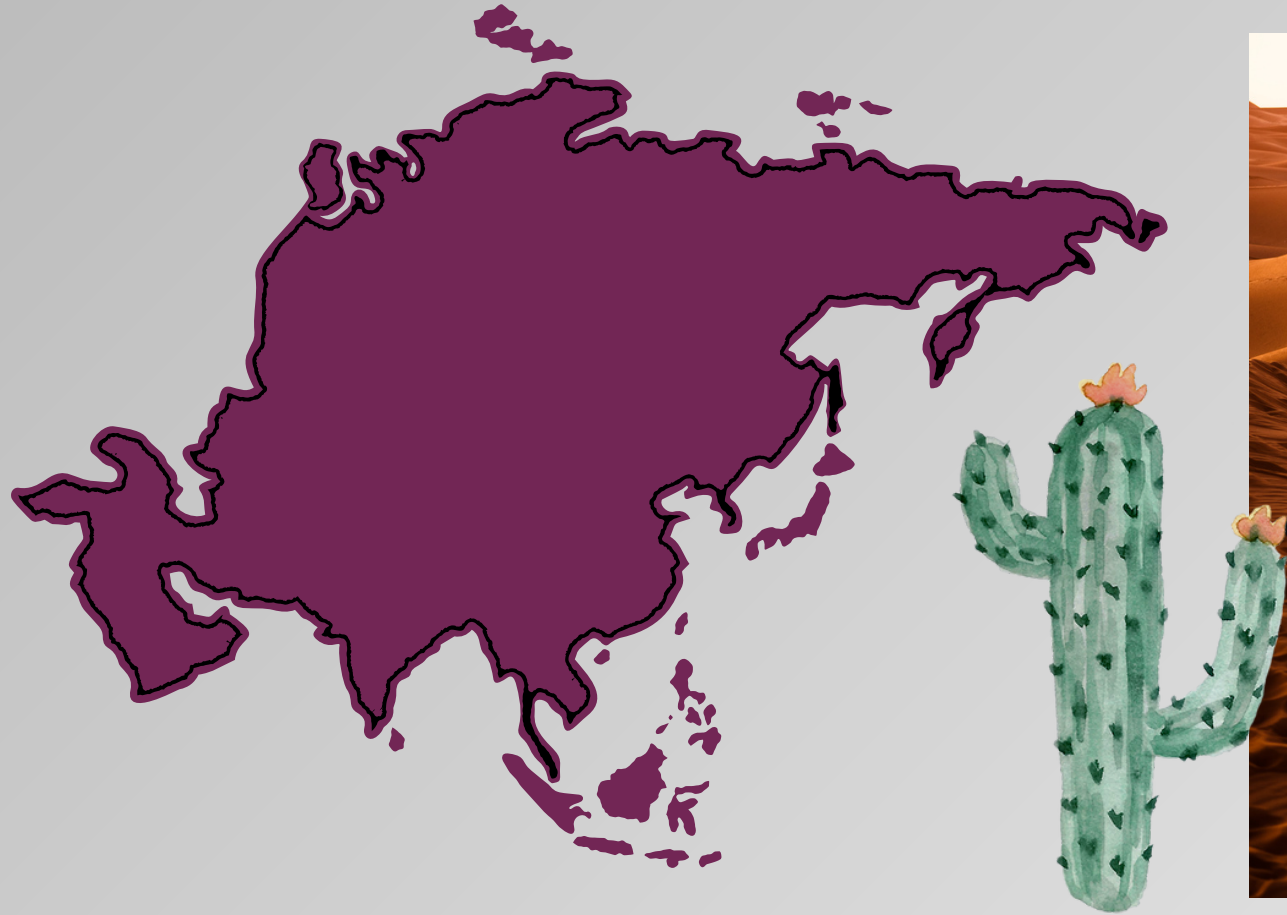
Vergi veren kişi sayısını belirlemek

Kadınlar sayılmazdı

2. Nüfusun Dağılışı

- **Yoğun Nüfuslu Bölgeler:** Asya, Avrupa ve Amerika kıtalarındaki büyük nüfus merkezleri.
- **Nüfusun Seyrek Olduğu Alanlar:** Çöller, kutup bölgeleri ve dağlık alanlar.
- **Doğal ve Beşeri Faktörlerin Etkisi:** İklim, tarım, sanayi ve ulaşım gibi etkenlerin nüfus dağılışındaki rolü.
-

Seyrek Nüfuslu Alanların Oluşmasında Etkili Faktörler

- **1. Doğal Faktörler**

- **İklim Koşulları:** Aşırı sıcak (çöller) veya aşırı soğuk (kutup bölgeleri) olan yerlerde yaşam şartları zor olduğundan nüfus seyrek. Örn: Sahra Çölü, Antarktika, Sibirya.
- **Yeryüzü Şekilleri:** Dağlık ve engebeli arazilerde tarım, ulaşım ve yerleşim zor olduğu için nüfus seyrek olur. Örn: Himalayalar, And Dağları, Alpler.
- **Toprak Verimsizliği:** Tarım yapmaya elverişli olmayan çorak veya bataklık alanlar nüfusun düşük olduğu bölgelerdir. Örn: Amazon Ormanları, Kanada'nın kuzeyi.
- **Su Kaynaklarının Azlığı:** Kurak bölgeler, tarım ve hayvancılık için uygun olmadığı gibi içme suyu temini de zor olduğu için nüfus azdır. Örn: Orta Asya çölleri, Avustralya'nın iç kesimleri.

- **2. Beşeri Faktörler**

- **Ekonomik Faktörler:** Sanayi, ticaret, turizm gibi ekonomik faaliyetlerin gelişmediği yerlerde iş imkanları azdır, bu da nüfusun seyrek olmasına yol açar.
- **Ulaşım Zorlukları:** Ulaşım ağlarının gelişmediği ve erişimi zor olan bölgelerde yerleşim sayısı azalır.
- **Siyasi ve Tarihi Faktörler:** Savaşlar, göç hareketleri ve siyasi istikrarsızlık nedeniyle bazı bölgelerde nüfus azalmış olabilir. Örn: Orta Afrika'daki bazı savaş bölgeleri.

-
-

Yoğun Nüfuslu Alanların Oluşmasında Etkili Faktörler

- **1. Doğal Faktörler**
- **İlman İklim:** Yaşama ve tarıma elverişli olan ılıman iklim bölgeleri yoğun nüfus barındırır. Örn: Batı Avrupa, Çin'in doğusu, ABD'nin doğu kıyıları.
- **Verimli Topraklar:** Tarıma elverişli, verimli topraklar daha fazla insanın yaşamasını sağlar. Örn: Nil Nehri Deltası, Ganj Ovası, Fırat-Dicle Havzası.
- **Su Kaynaklarına Yakınlık:** Tatlı su kaynaklarının bulunduğu bölgelerde tarım, sanayi ve yerleşim daha gelişmiştir. Örn: Büyük nehir vadileri (Amazon, Nil, Ganj, Yangtze).
- **Düz ve Geniş Araziler:** Yerleşime ve altyapı gelişimine uygun olan ovalık ve düzlük alanlar yoğun nüfus çeker. Örn: Çin ve Hindistan'ın kıyı ovaları.
- **2. Beşeri Faktörler**
- **Sanayileşme ve İş İmkanları:** Sanayi ve ticaretin geliştiği bölgeler, göç alarak nüfusu artırır. Örn: Tokyo, New York, Şanghay, İstanbul.
- **Tarihsel ve Kültürel Faktörler:** Tarih boyunca büyük medeniyetlerin geliştiği yerler, günümüzde de yoğun nüfus barındırmaktadır. Örn: Roma, Paris, Londra, Kahire.
- **Ticaret ve Ulaşım Merkezleri:** Liman kentleri ve büyük ulaşım ağlarının kesiştiği noktalar nüfus açısından yoğun olur. Örn: Hong Kong, Singapur, Rotterdam, İstanbul.
- **Eğitim ve Sağlık Olanakları:** Üniversiteler, hastaneler ve gelişmiş sosyal hizmetler nüfusun artmasını sağlar.
- **Turizm:** Tarihi ve doğal güzellikleri ile öne çıkan yerlerde nüfus fazladır. Örn: Dubai, Bangkok, Barselona.

3. Gelecekte Nüfus Eğilimleri

- **Dünyada Beklenen Nüfus Artışı:** 2050 ve 2100 yılları için projeksiyonlar.
- **Yaşlanan Nüfus ve Ekonomik Sonuçları:** Emeklilik sistemleri, sağlık harcamaları ve iş gücü dengesi.
- **Kentleşme ve Mega Şehirler:** Artan şehir nüfuslarının altyapı üzerindeki etkileri.
- **Göç ve Nüfus Hareketleri:** İklim değişikliği, savaşlar ve ekonomik fırsatların etkisiyle değişen nüfus yapısı.

5. Sonuç

- Dünya nüfusunun artışı, özellikle sanayi devrimi sonrası hızlanmış ve günümüzde nüfus artış hızı yavaşlamaya başlamıştır. Gelecekte 2100 yılında dünya nüfusunun yaklaşık 10 milyara ulaşması öngörülmektedir.

BOSSCOGRAFYA

